

2873

УНИВЕРСИТЕТ
СЛАВЯНО-СЛАВЯНСКИЙ

491.99-5

У-35

491.99-5

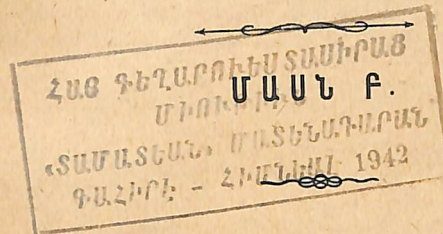
Մ-35

984

ՄԱՆԿԱԿԱՐԺԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

25-

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՎԱՀՐԱՄ Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

20 52

مارف نظارت جلیله سنك ٦٠٧ نومرولی رخصتيله طبع اولمشدور

Կ. ՊԱԼԵՆԵ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

1895

984

2010

Մ Ա Ն Կ Ա Վ Ա Ր Ժ Ա Կ Ա Ն

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Գ Ո Յ Ա Կ Ա Ն

Կարդացի՛ք այս փերականութեան Ա.Ռ.Ա.ԶԻՆ
ՄԱՍԻ յառաջաբանը:

ՎԱՀՐԱՄ

94281-ԱԶ

815-2004

Ուսուցիչը. — Տղա՛քս, մէկ քանի կենդանիի
և մէկ քանի իրի տնուններ ըսէք:

— Ոչխար, այծ, սեղան, գիրք, մատիտ,
մուկ և այլն:

Ռ. — ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ ի՞նչ կըսուին
այս տնունները:

— ԳՈՅԱԿԱՆ կ'ըսուին:

Ռ. — Տղաքս, ուշադրութիւն ըրէ՛ք եւ աղէկ
միտքերնիդ պահեցէ՛ք:

Գոյական կը նշանակէ գոյութիւն ունեցող:
Բան մը որ կայ, տեսներ կամ չ'տեսներ,
անուն մը ունի, որուն կըսենք Գոյական:

984

Ուրեմն, որ եւ է բանի մը անունը գոյական է :

Ո. — Ըսէ՛ք, ի՞նչ է գոյականը :

/ — Որ եւ է բանի մը անունը գոյական է :

Ո. — Ի՞նչ կը նշանակէ գոյական :

/ — Գոյութիւն ունեցող :

Ո. — Ուրեմն գոյական է այն բառը, որ աւուն յ'է անձի (մարդու), կենդանիի, սեղի կամ իրի :

ՕՐԻՆԱԿ. — Յովհաննէս, ձի, պարսեզ, գրիչ :
Յովհաննէս գոյական է, վասն զի անձի մը անուն է :

/ Զի՛ գոյական է, վասն զի կենդանիի մը անուն է :
Պարսեզ՝ գոյական է, վասն զի սեղի մը անուն է :
Գրիչ՝ գոյական է, վասն զի իրի մը անուն է :

ՀԲԱՀԱՆԳ 1 .

Դրեցե՛ք մեկ քանի անձի անուններ :
(Ըսե՛ք, ի՞նչ ազգականներ կրնա՞ք ունենալ) :
Դրեցե՛ք մեկ քանի կենդանիի անուններ :
Դրեցե՛ք մեկ քանի սեղի անուններ :
Դրեցե՛ք դասարանի, սենեակի, խոհանոցի մեջ գտնուած իրերու անուններ :
Դրեցե՛ք, ի՞նչ հագած եմ, ի՞նչ ունիմ ձեր վրայ եւայլն :

Ո. — Ըսէ՛ք, ի՞նչ կ'ըսուին այդ անունները,
— Այդ անունները կ'ըսուին . . .

Ո. — Ինչո՞ւ համար :

— Վասն զի . . .

ՀԲԱՀԱՆԳ 2.

Պատկերներու վրայ նայելով նախադասութիւններ կազմեցէ՛ք եւ գոյականներու ներքեւ զի՞ծ քաշեցէ՛ք :

Ի՞նչ կը տեսնէք. —

Ի՞նչ կընէ աղջիկը. —

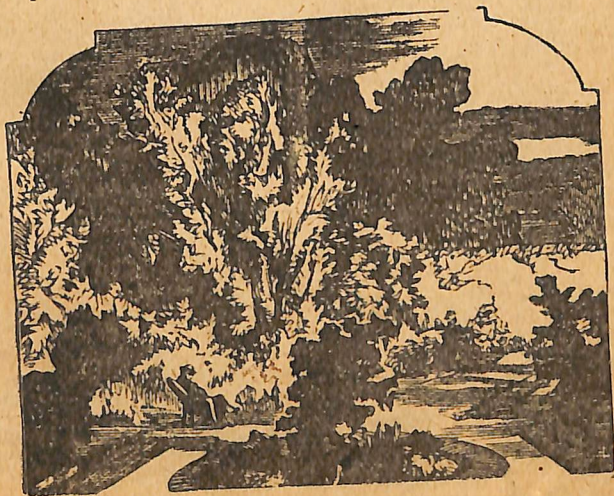
Ո՛ւր. —

Ի՞նչ կը տեսնէք. —

Ի՞նչ կընէ տղան. —

Ի՞նչ կը կարդայ. —

ՀՐԱՀԱՆԳ 3.

Նկարագրեցե՛ք եւ գոյականներու ներքեւ գիծ քաշեցէ՛ք :

Ի՞նչ կը տեսնէք. — Ի՞նչ կայ պարտէզին մէջ . — Ի՞նչ կ'անցնի ծառերու մէջէն . — Ո՞ր կենդանիները կը ճանչնաք . — Կրնա՞ք ըսել , ո՞ր կենդանիները վայրի եւ որո՞նք ընտանի են :

ԳԱՂՈՒՍԾԻՔ

Պատկերներու վրայ նայելով՝ ըսէ՛ք գոյական լա-
նուանները :

Որոշեցէ՛ք միավանկ (մէկ վանկով) բառերը եւ
գրեցէ՛ք մէկ սիւնակի մէջ :

Երկվանկ (երկու վանկով) բառերը վանկերու բաժ-
նեցէ՛ք :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Տղայ՝ գոյական է, վասն զի անձի անուն է :
Աղջիկ՝ գոյական է, վասն զի անձի անուն է :
Պարտեզ՝ գոյական է, վասն զի տեղի անուն է :
Թռչուն՝ գոյական է, վասն զի կենդանիի ա-
նուն է :
Ծառ՝ գոյական է, վասն զի իրի անուն է :

Բ Ա Յ

Ուսուցիչ. — Գրեցէ՛ք, աղջիկը գետինը կ'Ա՛խլէ:
(Կը գրեն) Աղջիկը գետինը կ'Ա՛խլէ:

Ո. — Ո՞ր բառը անձն է ո՞ր բառը ի՞ր կը ցուցնէ:

— Աղջիկը ԱՆՁ է գետինը ԻՐ կը ցուցնէ:

Ո. — Ո՞ր բառը աղջկան մէկ գործը կամ գործողութիւնը կը ցուցնէ:

— Կ'Ա՛խլէ՛ աղջկան մէկ գործը կամ գործողութիւնը կը ցուցնէ:

Ո. — Ըսէ՛ք, ի՞նչ կը գործէ աղան կամ գործողութեան մէջ կը գտնուի դպրոցին մէջ:

— Կը կարդայ, կը գրէ, կ'երգէ, կը խօսի, կը խաղայ, կը սորվի, և այլն:

Ո. — Տղան կարգալու, գրելու գործողութեան մէջ է, ըսելու տեղ, ի՞նչ կըսենք. — կը կարդայ, կը գրէ՝ այնպէս չէ:

— Այո՛,

Ո. — Ըսէ՛ք ուրեմն կը կարդայ, կը գրէ, կը խաղայ բառերն ի՞նչ կը ցուցնեն:

— Գործողութիւն:

Ո. — Տղա՛քս, գիտցէ՛ք որ բոլոր գործողութիւնն այսինքն ընելը կամ ըլլալը ցոյց տուող բառերը ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ ԲԱՅ կ'ըսուին:

Ո. — Ըսէ՛ք ո՞ր բառերը բայ կ'ըսուին:

— Բոլոր գործողութիւնն ցոյց տուող բառերը բայ կ'ըսուին:

ՕՐԻՆԱԿ. — Զապէլ ԿԻՒԽը կը սանձրէ. Պօղոս երեսները կը լուայ:

Կը սանձրէ բայ է եւ կը ցուցնէ թէ ի՞նչ կ'ընէ Զապէլ:

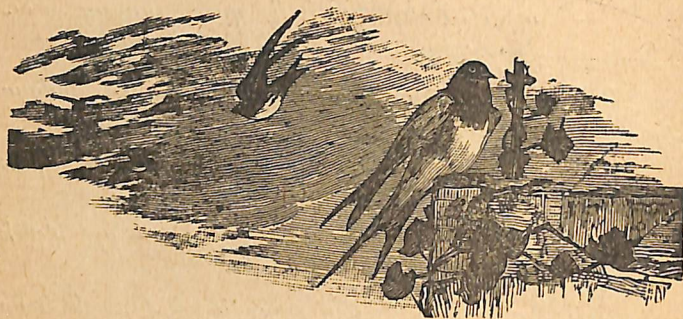
Կը լուայ բայ է եւ կը ցուցնէ թէ ի՞նչ կ'ընէ Պօղոս:

Բայ կը նշանակէ խօսք, որովհետեւ բայն է որ գոյականին վրայ բան մը կ'ըսէ՝ անոր մէկ գործողութիւնը կամ վիճակը կը ցուցնէ:

ՀՐԱՀԱՆԳ 4.

Ըսէ՛ք, ի՞նչ կ'ընեն տան մէջ, խոհանոցին մէջ, դաշտին մէջ:

ՀՐԱՀԱՆԳ 5.

Պատկերներուն վրայ նայելով նախադասութիւններ կազմեցէք :

Առանց քայի նախադասութիւն չըլլար :

Ըսէ՛ք, որոնք ի՞նչ կ'ընեն օդին , ջուրին , անտառին մէջ :

†

ՀՐԱՀԱՆԳ 6.

Գոյականներու ներքեւ մէկ գիծ , բայերու ներքեւ երկու գիծ քաշեցէք :

ՀՐԱՀԱՆԳ 8.

Այն տեսակ գոյականներ գտէ՛ք որ հետեւեալ բայերուն մեծ մասը յարմարի : Այսպէս.

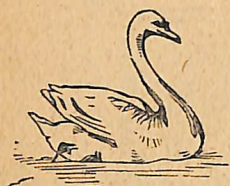
Մարդը՝

կ'ուշե, կը խմե, կը նայի, կը խօսի, կը գրե, կը կարդայ, կ'երգե, կը պոռայ, կը փչե, կը նուագե, կուշայ, կը ծիծաղի, կը խնդայ, կը հագայ, կը փոնգսայ, կը ֆայե, կը նստի, կ'իյնայ, կը կանգնի, կը պառկի, կը վագե, կը շարժի, կը ցատկե, կ'իջնե, կը դառնայ, կը պսրթի, կը խոնարհի, կը ծռի, կը ղուշայ, կը զարնե, կը զորի, կը ծեծե, եւայլն:

ՀՐԱՀԱՆԳ 8.

Ըսէ՛ք ի՞նչ կ'ընէ .

Կարապը

Զուկը

Էշը

Նապաստակը

Նրկաթագործը

Մայրը

Ո. — Ոչ միայն մարդիկ կամ՝ կենդանիք գործողութեան մը մէջ կ'ըլլան, այլ եւ իրենք ալ բան մը կրնան ընել ու ըլլալ :

ՕՐԻՆԱԿ. — Գետը կը հոսի, ծառը կը ծաղկի, սառը կը պաղեցնէ կամ կը սառեցնէ, փայտը կը կոտորի :

Կը հոսի բայ է . ի՞նչ կ'ըլլայ գետը, կը հոսի :
Կը սառեցնէ բայ է . ի՞նչ կ'ընէ սառը, կը սառեցնէ :

Կը կոտորի բայ է . ի՞նչ կ'ըլլայ փայտը, կը կոտորի :

ՀՐԱՀԱՆԳ 9.

Գրեցէ՛ք, ի՞նչ կրնաք ընել ձեռքով, ոտքով, գլխով, աչքով, ականջով, քիթով, բերնով, լեզուով, ակօսանքով, եւայլն:

ՀՐԱՀԱՆԳ 10.

Հետեւեալ բայերուն հակառակ նշանակութիւն ունեցող բայերը գրեցէ՛ք.

ՕՐԻՆԱԿ. — Լալ (ծիծաղիլ), վաճառել, մսիլ, սիրել, գտնել, վնասել, ժողուել, խօսիլ, գովել, երթալ, հրամայել, շինել, ծածկել, ուրախանալ, իյնալ, տանիլ:

ԳԱՂՈՒՍԾՈՒԹ

Ըսէ՛ք, որո՞նք են ձայնաւոր գրերը: Ինչո՞ւ ձայնաւոր կ'ըսուին:

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Ձուկ՝ գոյական է, վասն զի կենդանիի անուն է:

Կը շողան՝ բայ է, վասն զի ձուկերուն մէկ գործողութիւնը ցոյց կուտայ:

Նկարաւ ելէ՛ք. գոյականներու ներքեւ մէկ գիծ, իսկ բայերու ներքեւ երկու գիծ քաշեցէ՛ք:

Ա Ծ Ա Կ Ա Ն

Ուսուցիչը ձեռքը կ'առնու երկու ֆանակ
և երկու սեսրակ ու կը ցուցնէ անոնցմէ մէկը :
Ի՞նչպէս է այս քանակը :

— Երկար :

Ո. — Ինչո՞ւ գործածեցիք հոս երկար բառը :

— Որոշելու համար քանակին սեսակը կամ
որպիսութիւնը միւս քանակներէն :

Ո. — Լաւ , շարունակեցէք . Ա՞յս :

— Նեղ :

Ո. — Միայն նեղ :

— Ո՛չ , նեղ ու կարճ :

Ո. — Ըսէ՛ք , այս տետրակը ի՞նչպէս է :

— Մեծ տետրակ է :

Ո. — Ի՞նչ գոյն ունի :

— Սեւ :

Ո. — Ա՞յս :

— Փոքր , կարմիր ու լայն տետրակ մ'է :

Ո. — Երկար , լայն , նեղ , կարճ , սեւ , մեծ ,
կարմիր , փոքր բառերը ինչո՞ւ գործածեցիք .
ֆանակին և սեսրակին ինչպէս ընտրել , կամ
որպիսութիւնը ցոյց տալու և միւս քանակներէն
ու տետրակներէն մեր ուզածը որոշելու համար ,
այնպէս չէ՞ :

— Այո՛ :

Ո. — Ուրեմն , գիտցէ՛ք որ բանի մը որպի-
սութիւնը կամ յատկութիւնը ցոյց տուող բոլոր
բառերը ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ կ'ըսուին Ա-
ԾԱԿԱՆ : Կրկնեցէք :

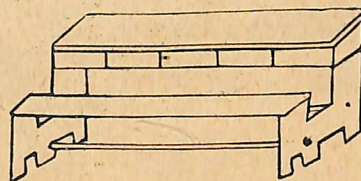
— Բանի մը (սոյականին) որպիսութիւնը
կամ յատկութիւնը ցոյց տուող բոլոր բառերը ՔԵ-
ՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ կ'ըսուին ԱԾԱԿԱՆ :

ՕՐԻՆԱԿ. — Հասուն պտուղ , սեւ թանաք :

Հասուն՝ ածական է , որ գոյականին (պտուղին)
քովը բերուելով կը ցուցնէ թէ ի՞նչպէս է պտուղը :

Սեւ՝ ածական է , որ քանակ գոյականին քովը
բերուելով , ցոյց կուտայ թէ՛ ի՞նչպէս է , (ի՞նչ գոյն
ունի) թանաքը :

ՀՐԱՀԱՆԳ 11.

Դասարանին մէջ աջիկ առաջ գտնուած իրերուն
անունները գրէ՛ք . եւ յետոյ հարցուր Այսպէս .

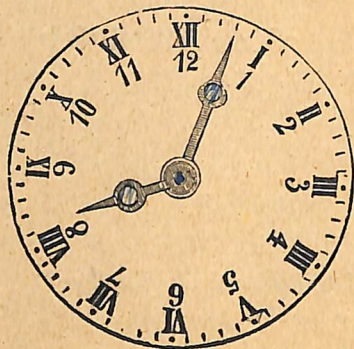
Դասախօսակ. (ի՞նչպիսի) ՍԵՒ գրասխօսակ .
Դասեղան (») ԶԻՆ գրասեղան .
Գիրք (») ՆՈՐ գիրք .

895-2004

ՀՐԱՀԱՆԳ 12.

Թանաքաման

Ժամայոյց

Մեխակ

Վերոգրեալ պատկերներուն հետեւեալ ածականները գործածեցէք :

ԱԾԱԿԱՆ

Նոր, հին, սուր, փայլուն, կարծր, մեծ, ծանր, պզտիկ, սեւ, կապոյտ. կարմիր :

ՆԱԽԱԳԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Առանց ածականի

Յովհաննէս բերաւ հաւ-
կիթներ :

Զին կենդանի մ'է :

Հայրը տղուն ձեռքէն
բռներ էր :

Տղաքս, գոյականի մը շատ մը ածական կրնայ
տրուիլ :

Ածականով

Յովհաննէս բերաւ քարո՛
հաւկիթներ :

Զին օգտակար կենդանի
մ'է :

Հայրը փոքրիկ տղուն
ձեռքէն բռներ էր :

ՀՐԱՀԱՆԳ 13.

Մարդու մը կրնայ ըսուիլ :

Ծեր-երիտասարդ, մեծ-փոքր, գունաս-կարմիր,
սկար-ուժեղ, դանդաղ-ճարպիկ, կոյր, խուշ, կաղ :

Առողջ-հիւսանկ իշուր-ուրախ, հարուստ, մեծա-
տուն-աղփաս, անեղ, ուշիմ-ապուշ, բաղդաւոր-ան-
բաղդ, մաքուր-աղտոտ, բարի-չար, պարկեշտ-ան-
պատկառ, ազնիւ-անազնիւ :

ՀՐԱՀԱՆԳ 15.

Վերոգրեալ ածականները գործածեցէ՛ք աղայ մը նկարագրելու :

ՀՐԱՀԱՆԳ 15.

Նկարագրեցի՛ք, ի՞նչպիսի շողենաւ է :
Մի՛ մոռնաք ամէն գոյականի պատշաճ ածականներ՝ տալ :

Տղաքս, Ածականները ինքնին միակ չեն գործածուիր, չըսուիր. և ես տեսայ սեւ, կարմիր, մեծ, լայն, պէտք է գոյական բառ մը :

Ածական կը նշանակէ բերուած. որովհետեւ կը բերենք ու կ'աւելցնենք գոյականին վրայ, որոշելու համար զայն՝ նոյն տեսակ ուրիշ իրերէն, անձերէն կամ կենդանիներէն :

ԹԻԻԵՐԻ կամ ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆ

Ո. — Տղա՛քս, երբ ըսեմ հիկզ գրիչ ունիմ, չորս մատիտ ունիմ, ի՞նչ ցոյց տուած կ'ըլլան հիկզ, չորս բառերը :

— Գրիչին, մատիտին ֆանի՛ հաս ըլլալը :

Ո. — Գոյականներու ֆանի՛ հաս ըլլալը ցոյց տուող բոլոր բառերը, ԹԻԻԵՐԻ, ածական են :

Ո. — Ըսէ՛ք, բանի մը ֆանի՛ հաս ըլլալը ցոյց տուող բառերը ի՞նչ են :

— Ածական են :

Ըսէ՛ք, ֆանի՞ աղջիկ : ֆանի՞ տղայ կը տեսնէք :

Գրեցէ՛ք ի՞նչ գոյն ծաղիկներ կը ճանչնաք :

Ո. — Յղաք՛ս , գիտցէ՛ք ո՞ր բոլոր գոյնի ու թիւի անունները ածական են :

ՀՐԱՀԱՆԳ 16 .

Նախադասութիւններ կաղմեցէ՛ք գոյնի եւ թիւի անուններ գործածելով :

ՀՐԱՀԱՆԳ 17 .

Ըսէ՛ք կամ գրեցէ՛ք :

Շաքարը ֆանի՞ or ե .

Տարին ֆանի՞ ամիս ե .

Ամիսը ֆանի՞ or ունի .

Քանի՞ տղայ կայ դպրոցին մէջ .

Քանի՞ դասատու կայ .

Քանի՞ հոգիե կը բաղկանայ ձեր դասարանը .

Ձեր տունը ֆանի՞ հոգի կայ .

Քանի՞ եղբայր , ֆանի՞ քույր ունիս .

Նկարագրեցի՛ք , շատ ածականներ գործածելով :

ԳՍԱԶՈՒԱԾՔ

Միավանկ , երկվանկ բառերը զատ զատ սխնակ-ներու մէջ գրեցէ՛ք :

Բազմավանկ (երկու վանկի աւելի ունեցող) բառերը վանկերու բաժնեցէ՛ք եւ ձայնաւոր գրերու ներքեւ գիծ քաշեցէ՛ք :

Ըսէ՛ք , ինչո՞ւ ձայնաւոր , ինչո՞ւ բաղաձայն կ'ըսուին :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԹՈՒԹԵԱՆ

Պետրոս՝ գոյական է , վասն զի անձի անուն է .

Նոր՝ ածական է եւ կը ցուցնէ գիրքին որպիսուն թիւը :

Դիրքը՝ գոյական է , վասն զի իրի անուն է :

Պատեց՝ բայ է եւ ցոյց կուտայ Պետրոսի գործողութիւնը :

Մ Ա Կ Բ Ա Յ

Ուսուցիչը . — Գրեցէ՛ք , ձիերը ԱՐԱԳ փա-
զեցին :

(Կը գրեն) , Ձիերը ԱՐԱԳ փազեցին :

Ո . — Ի՞նչպէս կ'աճ ի՞նչ կերպ փազեցին :

— Անոնք ԱՐԱԳ փազեցին :

Ո . — Գրեցէ՛ք , Սահակ ՀԻՄՍ եկաւ :

— (Կը գրեն) , Սահակ ՀԻՄՍ եկաւ :

Ո . — Ե՞րբ եկաւ Սահակ :

— ՀԻՄՍ եկաւ :

Ո . — Գրեցէ՛ք , պզտիկ տղայները ՀՈՍ կը
նստին :

(Կը գրեն) , պզտիկ տղայները ՀՈՍ կը նստին :

Ո . — Ո՞ւր կը նստին պզտիկ տղաները :

— ՀՈՍ կը նստին :

Ո . — Ուշադրութիւն ըրի՛ք . արագ , հիմա ,
հոս բառերը գիտէ՛ք , ի՞նչ ցոյց տուին :

Արագ , ցոյց տուաւ ԿԵՐՊ , թէ ի՞նչպէս վա-
զեցին ձիերը :

Հիմա , ցոյց տուաւ ԺԱՄԱՆԱԿ , թէ ե՞րբ ե-
կաւ Սահակ :

Հոս , ցոյց տուաւ ՏԵՂ , թէ ո՞ւր տեղ կը նըս-
տին տղաները :

Ի՞նչպէս (կերպ) , երբ (Ժամանակ) , ուր (տեղ)

ցոյց տուող բառերը ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ձէջ
կը կոչուին Մակբայ , որովհետեւ այս տեսակ
բառերը ընդհանրապէս կ'աւելնան բայի վրայ :

Ո . Ըսէ՛ք , ի՞նչ է Մակբայը :

— Կերպ , Ժամանակ , Տեղ ցոյց տուող
բառերը ՄԱԿԲԱՅ կ'ըսուին :

Ո . — ՄԱԿԲԱՅ կը նշանակէ բայի վրայ

ԳՐՈՒՂ :

ՕՐԻՆԱԿ . — 1. Մեխակը անուշ կը բուրէ :
Մարգար աղէկ կը կարգայ :

Ի՞նչպէս կը բուրէ մեխակը . — Անուշ : Անուշ
մակբայ է :

Ի՞նչպէս կը կարգայ Մարգար . — Աղէկ : Աղէկ
մակբայ է :

2. Նա անմիջապէս կուգայ :
Բարսեղ փաղը կ'երթայ :

Ե՞րբ կուգայ նա . — Անմիջապէս : Անմիջապէս
մակբայ է :

Ե՞րբ կ'երթայ Բարսեղ . — Վաղը : Վաղը մակբայ է :

3. Մենք հոն պիտի երթանք :
Դաւիթ հոս է :

Ո՞ւր պիտի երթանք . — Հոն : Հոն մակբայ է .
Ո՞ւր է Դաւիթ . — Հոս : Հոս մակբայ է :

Ո . — Ըսէ՛ք , անուշ , աղէկ , անմիջապէս ,
փաղը , հոն , հոս , մակբայները բային ի՞նչը
ցոյց տուին :

— Տեղը , Ժամանակը , կերպը ցոյց տուին :

ՀՐՀԱԱՆԳ 18

Հետեւեալ նախադասութիւններուն մէկ մէկ մակ-
բայ աւելցուցէք .

Ի՞նչպէս Մարտիրոս կը սովրի : — Ժամանակը
Ի՞նչպէս Ե՞րբ կ'անցնի : — Սարգիս կուգայ : —
Շու՞նը Ի՞նչպէս Ի՞նչպէս կը փախչի Գէորգ կանչէ . —
Դառի՞թ Ի՞նչպէս Ե՞րբ, Ի՞նչպէս կը խօսի : — Ջեր հրահանգներ
Ե՞րբ զրեցիք . — պիտի երթանք Պօլիս : — Թող
Ե՞րբ սուր, երթամ : — Եթէ երթամ, կը
Վերադառնամ Ե՞րբ Պիտի գաս : — Ըսէ այո՛
կամ ո՛չ :

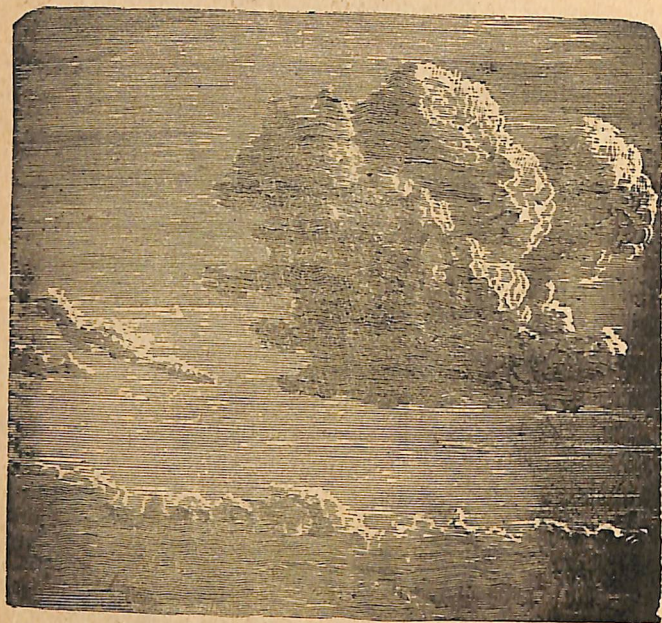

Ի՞նչպէս կը քակէ՞ շունը : —

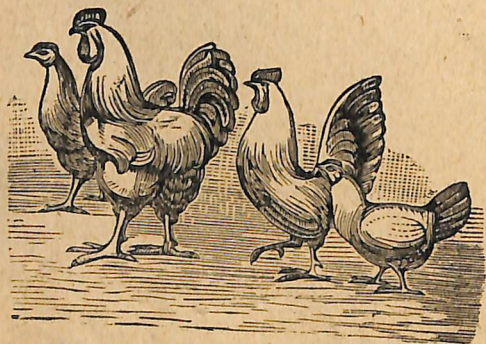
ՀՐԱՀԱՆԳ 19.

... միտադ, ոչ փոխի քիթ քիթս դռնս , վազեցի ե միտ , ծոծ , հիւսի մի միտ

Սմբերը ի՞նչպէս կը փախչին : —

Ե՞րբ կը խօսին աքլորները : —

ՄԱԿԱՍՅՆԵՐ

Հեռու, մօտ, ներս, դուրս, կանուխ, ուշ, միշտ,
երբեմն, աղիկ, գիշ, օրի, կամար, շուտ, ընտանե-
քար, հայերեն, որքան, քիչ :

ՀՐԱՀԱՆԳ 21.

Վերստիսկ մակրայներով հախաղառութիւններ
կազմեցէք :

ԳՍԱՂՈՒԱԾՔ

Կենդանիի միավանկ անուաներ գրեցէ՛ք :
Իրերու երկվանկ անուաներ գրեցէ՛ք :
Ածականներ գրեցէ՛ք բազմաւանկ (երկու վանկէ
աւելի ունեցող) :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Շունը՝ գոյական է, վասն զի կենդանիի անուն է :
Առագ՝ մակբայ է, որ աւելնալով բային վրայ,
կը ցուցնէ թէ ի՞նչպէս կը փախչի :

Կը փախչի՝ բայ է եւ կը ցուցնէ թէ ի՞նչ գոր-
ծողութեան մէջ է շունը (գոյականը) :

Դ Ե Ր Ա Ն ՈՒ Ն

Ուսուցիչը. — Աշակերտներս, երբ ձեզ հետ
խօսիմ, անունիս սեղ կարճ բառ մը կը դնեմ և
կ'ըսեմ. ես տեսայ, ես պատուիրեցի, ես խօ-
սեցայ :

Ըսէ՛, ներսէս, երբ խօսողը դու ըլլաս, քու
անունիդ սեղ ի՞նչ բառ կը գործածես :

— Ես :

Ո. — Այ՛ն մէկերնիդ ալ միևնոյն բառը
չէ՛ք գործածեր ձեր անունին սեղ, երբ խօսիք :

— Այո՛ :

Ո. — Որու հետ որ խօսիմ, դիմացիներս կ'ը-
սեմ. Դու :

Դու ինչո՞ւ դատդ չես պատրաստեր. դու
յանցաւոր ես, դու պիտի պատժուիս :

Ըսէ՛ք, դու որո՞ւ անունին սեղ դրած կ'ըլ-
լամ :

— Որու հետ որ կը խօսիս, անոր (դիմացի-
նիդ) անունին սեղ դրած կ'ըլլաս :

Ո. — Երբ մէկու մը հետ խօսիմ, բացակայ
եղող անձի մը անունին սեղ ալ բառ մը կը գոր-
ծածեմ, ան կամ նա :

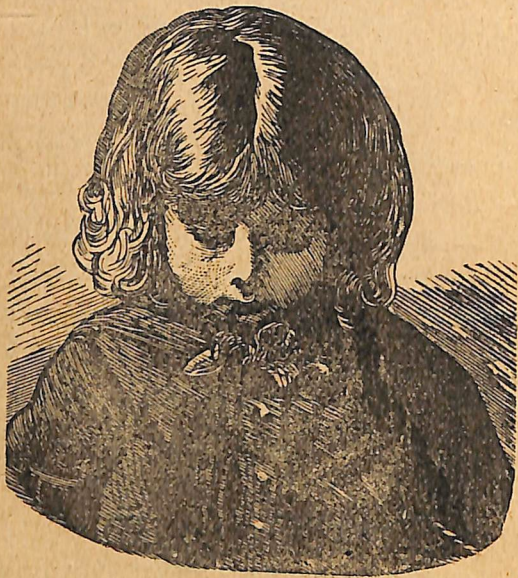
Ըսէ՛ք, երբ իրարու հետ խօսիք, ուրիշի մը
կամ բացակայ եղող անձի մը անունին սեղ
ի՞նչ բառ կը դնէք :

— Ան կամ նա :

Ո. — Ըսէ՛ք, ես, դու, ան կամ նա բա-
ռերը ինչի՞ տեղ կը գրուին :

— Անուններու տեղ :

Ո. — Տղաքս, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ ա-
նուններու տեղ դրուող բառերը ԴԵՐԱՆՈՒՆ
կ'ըսուին :

ՕՐԻՆԱԿ. — Գրիգոր երբ տուն գար, ան կ'ու-
զէր անմիջապէս վեր ելնել իր դասերը պատրաստելու:
Ան՝ դերանուն է՝ գործածուած Գրիգոր անունին
տեղ :

Իր՝ դերանուն է՝ գործածուած Գրիգորին տեղ :

Դերանուն կը նշանակէ անունի տեղ գըր-
ուած :

Դերանունները կը գործածուին անուններու տեղ
եւ շատ անգամ նախադասութեան մէջ յիշուած բառ
մը չ'կրկնելու համար :

ՕՐԻՆԱԿ.

ՆԱԽԱԳԱՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

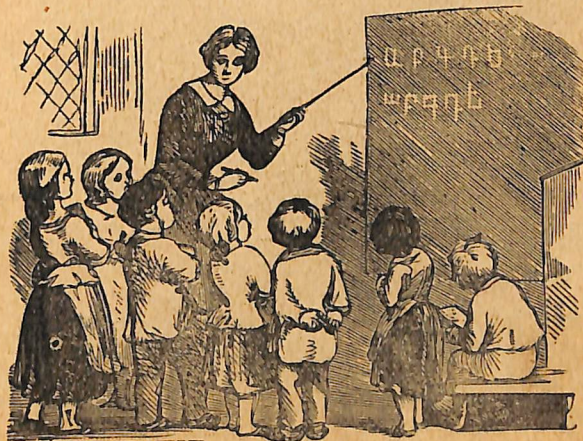
ԱՌԱՆՅ ԴԵՐԱՆՈՒՆԻ

ԴԵՐԱՆՈՒՆՈՎ

Երբ Զապէլ վերա-
դառնայ Սկիւտարէ,
Զապէլ պիտի ուզէ ուղ-
ղակի երթալ Զապէլին
տունը եւ նախ Զապէլին
մայրը պիտի տեսնէ :

Երբ Զապէլ վերա-
դառնայ Սկիւտարէ,
ան պիտի ուզէ ուղղակի
երթալ իր տունը եւ
նախ իր մայրը պիտի
տեսնէ :

Ո. — Ըսէ՛ք, ի՞նչ դերանուններ գործածե-
ցիք Զապէլ գոյականին տեղ :

ՀՐԱՀԱՆԳ 22.

Գոյականներու տեղ դերանուններ գործածեցէ՛ք հետեւեալ նախադասութեանց մէջ .

Վարժուիին դաս կուսայ հիմա եւ վաղը վարժուիին պիտի պահանջէ:

Երէ տղաքները բարի ըլլան , տղաքները կը սիրուին :

Երէ աշակերտները անհնազանդ ըլլան , աշակերտները կը պատժուին :

Մետրոյ ըսաւ մօրը . Մա՛յր , կը սիրե՞ս Մետրոյը (իրեն համար) :

Երբ Երուանդ դպրոցէն արձակուի , Երուանդ պարտեց պիտի երթայ :

ՀՐԱՀԱՆԳ 23.

Հետեւեալ հարցումներուն պատասխանեցէ՛ք՝ մէկ մէկ դերանուն գործածելով .

Ո՞ւր են դպրոցականները . — Դպրոցին մէջ են :

Ո՞ւր է Կարապետ . — Պօլիս գնաց :

Յակոբ ըսաւ . Սարգիս, պիտի շրկե՞ս ինձ գիրք մը:

(Սարգիս իրեն համար) կը շրկեմ քեզ գիրք մը:

Ո՞վ իր դասը լաւ պատրաստած է՝, ըսէ՛ք: Որո՞ւ հարցնեմ — :

Նախադասութեանց դերանունները

ՀՐԱՀԱՆԳ 24.

Դերանունները որոշեցէ՛ք :

Ես կ'երթամ պարտէզ , դու ալ միասին եկուր ,
թող ան մինա՛կ տունը մնայ , մենք երկուքնիս սիրով
կը խաղանք , ըսաւ Պետրոսը Պօղոսին :

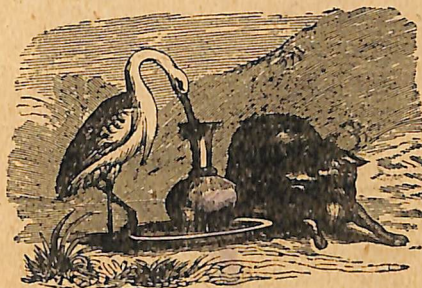
Պետրոս եւ Պօղոս պարտէզ գացին խաղալու :

Խաղի սկսելու ատեն , Պետրոս ըսաւ Պօղոսին .
Ես առաջ պիտի նետեմ գնդակը : Պօղոս ալ կ'ըսէր .
Ես առաջ պիտի նետեմ , դու վերջը :

Վէճը սկսաւ եւ կուռի փոխուեցաւ . ծեր մարդ մը
տեսաւ շաննց կռիւը եւ ըսաւ . — Դուք չէ՞ք ամբը-
նար , ալ պզտիկ տղաքներ չէ՞ք :

Անոնք ամչցան եւ սկսան իրարու երես նայիլ ,
մտածելով որ սիրով եկած էին պարտէզ՝ խաղալու եւ
ոչ թէ կռուելու :

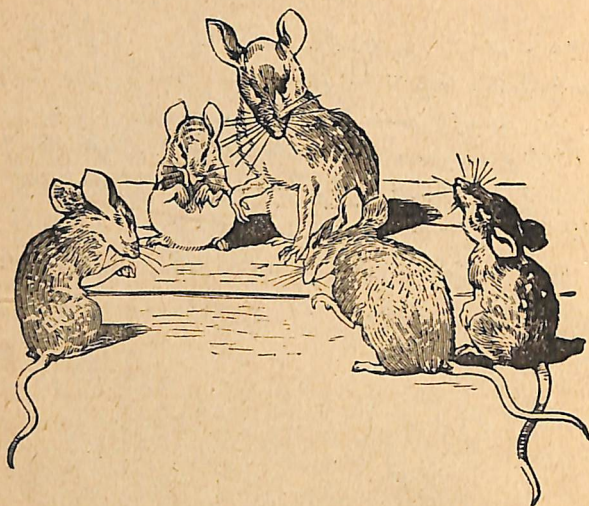
Ո. — Ըսէ՛ք , ես , դու , ան , մենի , դուք ,
անոնք զերանունները ո՞ր բառերուն տեղ դըր-
ուած են :

ՀՐԱՀԱՆԳ 25.

Պատկերներուն վրայ նայելով նախադասութիւն-
ներ կազմեցէք առանց դերանունի :

ՀՐԱՀԱՆԳ 26 .

Դոյակահաներու տեղ դերանուններ գործածեցէ՛ք :

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Նախադասութիւն որո՞ւ կ'ըսուի :
Առանց բայի նախադասութիւն կ'ըլլա՞յ :
Երկու բառով նախադասութիւն մը ըսէ՛ :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԹՈՒԹԵԱՆ

Ես՝	Դերանուն է, զրուած անունիս սեղ:
Շուռով	Մակբայ է, որ աւելնալով բային վը- րայ, կը ցուցնէ թէ ի՞նչպէս (կը կա- տարուի գործողութիւնը) կ'երթամ :
Կերթամ՝	Բայ է, եւ կը ցուցնէ թէ ի՞նչ գործի կամ գործողութեան մէջ եմ :
Դպրոց՝	Դոյական է, վասն զի սեղի անուն է :

ՇԱՂԿԱՊ

Ուսուցիչը. — Դրեցէ՛ք. ճանճերն ՈՒ մը-
ժեղները չեմ փրեր :

— (Կը գրեն) ճանճերն ՈՒ մժեղները չեմ
սիրեր :

Ո. — Ըսէ՛ք, ո՞ր բառը կապեց երկու գոյա-
կանները :

— ՈՒ բառը կապեց :

Ո. — Կարապետ աշուտ ԿԱՄ վաղը կ'եր-
թայ : Ըսէ՛ք, ո՞ր բառը կապեց երկու մակբայ-
ները :

— ԿԱՄ բառը :

Ո. — Ըսէ՛ք, վերագրեալ նախադասութիւն-
ներու մէջ գտնուած կապող բառերը որո՞նք
եղան :

— ՈՒ, ԿԱՄ բառերը :

Ո. — Տղաքս, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ կա-
պող բառերը կ'ըսուին ՇԱՂԿԱՊ :

Ո. — Ո՞ր բառերը կ'ըսուին շաղկապ :

— Կապող բառերը կ'ըսուին շաղկապ :

Ո. — Շաղկապները ոչ միայն բառերը իրա-
րու կը կապեն, հապա նախադասութիւններն
ալ :

Այսպէս .

Յակոբ տուն գնաց եւ սեղանը պատրաստեց :

Ո. — Ո՞ր բառը շաղկապ է և ինչո՞ւ համար :

Եւ շաղկապ է, վասն զի երկու նախադասութիւններ իրարու հետ կապեց :

Ո. — Ուրեմն շաղկապը բառ մ'է , որ կը միացնէ երկու բառեր կամ նախադասութիւններ :

ՕՐԻՆԱԿ. — Երեկ դպրոց չ'գացի, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ կարկուտ եւ անձրեւ եկաւ :

Որովհետեւ Շաղկապ է, վասն զի « Երեկ դպրոց չ'գացի» նախադասութիւնը ՄԻՍՅՈՒՑ կարկուտ եւ անձրեւ եկաւ նախադասութեան :

Եւ շաղկապ է, վասն զի կարկուտ բառը ՄԻՍՅՈՒՑ անձրեւ բառին :

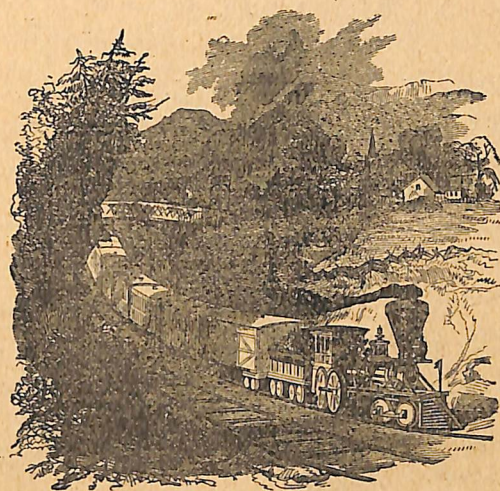
ՇԱՂԿԱՊ կը նշանակէ կապող :

ՀՐԱՀԱՆԳ 27.

Յոյց տուէք շաղկապները :

Դասող մտադիր կարդայ որ լաւ հասկնաս : Ոգեւից

Շողեկառք

ըմպելիներ չեմ խմեր, վասն զի վնասակար են :

Յակոբ եւ Յովհաննէս գացին : Ոսկի ու արծաթ չունիմ : Սաթիւնիկ կ'երգէ, բայց չ'պարեր : Մարկոս սանդուղէն վար ու վեր կը վաղէր : Խնձոր մը կամ տանձ մը տուր : Շողեկառքով թէ՛ չողենաւով եկաք : Ամենքը կ'աշխատին, իսկ ես նստեր կը մտածեմ :

ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ

Եւ, ու, կամ, որ, քե, երբ, վասն զի, քանզի, որովհետեւ, ուսի, իսկ, երբ, երբոր, մինչդեռ, նաեւ, քեւ, քեպիս, ուրեմն, բայց, որպէս զի, ինչու որ, այլ, ոչ քե, մանաւանդ, սակայն, այնպէս :

ՀՐԱՀԱՆԳ 28.

Կէտերուն տեղ յարմար շաղկապներ գրէք:

Տանձ խնձոր շատ կը սիրեմ: Տուէք խնձ
տանձ մը խնձոր մը: Պէտք է դասս պատ-
րաստեմ հիմա կուգայ դասատուս: Դասս գիւրիւն
չէ ջանք չընեմ: Ես չեմ կրնար երթալ հի-
ւանդ եմ: Մարգար կ'ուզէ գալ ձեզի շատ կը սի-
րէ ձեզ: Դաւիթ երիտասարդ է հայրը ծեր: Արկէ
անոր գրիչ մը մատիտ մը:

Ի՞նչ կը տեսնէք. — Կը տեսնեմ

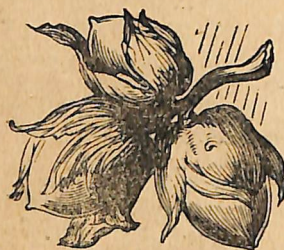

Շուներ

.....

Կատուն

Կաղիւնները

.....

Տանձը

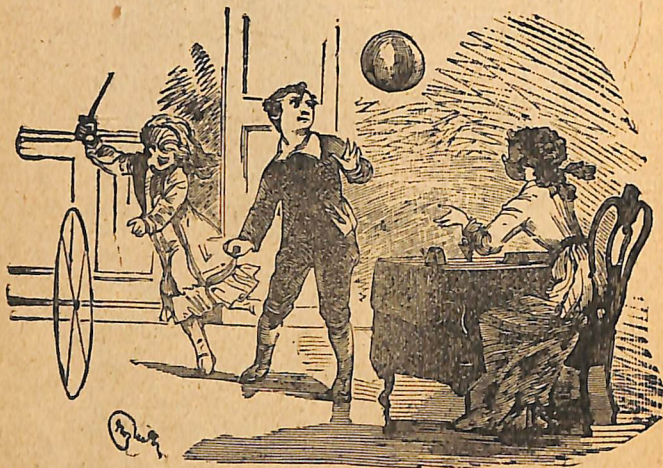
ՀՐԱՀԱՆԳ 29.

Պատկերներուն վրայ նայելով նախադասութիւններ
կազմեցէ՛ք շաղկապներ գործածելով:

ՀՐԱՀԱՆԳ 11.

Նկարագրեցէք :

ՀՐԱՀԱՆԳ 30.

Կապեցէ՛ք երկու գոյականներ եի , ՈՒ շաղկապով : Նախադասութիւններ կազմեցէ՛ք, ԿԱՊԵԼՈՎ երկու ածական իրարու հետ . երկու բայ , դերանուն մը եւ գոյական մը , եւայլն :

ԴԱՂՈՒԱԾԻՔ

Նախադասութեան մը մասերը ի՞նչ կ'ըսուին :
Վանկ որո՞ւ կ'ըսեն :
Հնչումներու նշանները ի՞նչ կ'ըսուին :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Փոքրիկ՝ Ածական է եւ կը ցուցնէ եղբօրը որպիսութիւնը:
Եղբայրը՝ Գոյական է , վասն զի անձի անուն է :
Եւ՝ Շաղկապ է , վասն զի եղբայրը , քոյրը , երկու բառեր (գոյականները) միացուց :
Քոյրը՝ Գոյական է , վասն զի անձի անուն է :
Երեկ՝ Մակբայ է , որ աւելնալով բային վերայ կը ցուցնէ թէ ե՞րբ գացին :
Գացին՝ Բայ է , եւ կը ցուցնէ թէ ի՞նչ գործողութեան մէջ են երկու անձերն (եղբայր եւ քոյր) :
Պարսեզ՝ Գոյական է , վասն զի տեղի անուն է :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ուսուցիչը։— Տե՛սէ՛ք, գրասեղանը հոս է, արձույ՛ն հոն, հիմա կրնանք գրասեղանը և արձույ՛նը իրարու հետ զանազան յարաբերութեան մէջ դնել։

Կ'առնենք արձույ՛նը և կը դնենք գրասեղանին վրայ։

Ի՞նչ յարաբերութեան մէջ դրած կ'ըլլանք այն ատեն արձույ՛նը ու գրասեղանը, ըսէ՛ք, ո՞ր է արձույ՛նը և ո՞ր է գրասեղանը։

— Աթոռը և գրասեղանը իրարու հետ սա յարաբերութեան մէջ դրած կ'ըլլանք. արձույ՛նը գրասեղանին վրայ, գրասեղանը արձույ՛նին ներքեի (ՏԱԿԸ)։

Ո. — Հիմա կ'առնեմ աթոռը և սա ձե և կը դնեմ գրասեղանին ԱՌԱՋ, ի՞նչ յարաբերութեան մէջ դրած կ'ըլլամ արձույ՛նը և գրասեղանը իրարու հետ։

— Արձույ՛նը գրասեղանին ԱՌԱՋ և գրասեղանը արձույ՛նին ետեի։

Ո. — Ըսէ՛ք, ուրիշ ի՞նչ յարաբերութեան մէջ կրնաք դնել արձույ՛նը և սեղանը իրարու հետ։

— Կրնանք արձույ՛նը դնել սեղանին ՄՕՏ, սեղանին ԳՈՎ, սեղանին ետեի։

Ո. — Յարաբերութիւն ցոյց տուող բառերը որո՞նք եղան, բռնէ՛ք։

— ՄօՏ, ԳՈՎ, ետեւ, առաջ։

Ո. — Գիտցէ՛ք որ յարաբերութիւն ցոյց տուող սրիէ բառ փերականոքեան մէջ կ'ըսուի ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ։ Ըսէ՛ք, ո՞ր բառը նախադրութիւն կ'ըսուի։

— Նախադրութիւն կ'ըսուի այն բառը, որ կը դրուի գոյականէն ետքը, անոր ուրիշ գոյականի մը կամ բառի մը մէջ եղած յարաբերութիւնը ցոյց տալու համար։

Ո. — Նախադրութիւն կը նշանակէ առաջ որոշող, բայց արդի հայերէնի մէջ շատ անգամ ետքը որոշելուն համար կ'ըսուի նաեւ ՅԵՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, որ կը նշանակէ ետքը ԳՈՎՈՂ։

ՕՐԻՆԱԿ. — Կը տեսնեմ իմ զմեղիս սեղանին վրայ։

Բեզ ՄՕՏ եւ կեցած եմ։

ՎՐԱՅ նախադրութիւն է, որ դրուած է սեղան գոյականէն ետքը եւ ցոյց կուտայ զմեղիս եւ սեղանին մէջի յարաբերութիւնը։

ՄՕՏ նախադրութիւն է, ան դրուած է ֆեզ դերանունէն ետքը, ցոյց տալու համար եւ, ֆեզ երկու դերանուններու հետ ունեցած յարաբերութիւնը։

ՀՐԱՀԱՆԳ 31.

Նախադրութիւն . — Պատասխանեցէք նախադրութիւններով :

Մէջ . — Ի՞նչի մէջ կը գտնուի ձուկը . — Կրակը . — Դրամը .

Մտածեցէք գտնել այնպիսի գոյականներ որ ջուրի, սենեկի, պարտէզի մեջ ըլլան :

Ա.Ռ.Ա.Ջ. — Եկեղեցւոյ , դպրոցին , դասատուին , աշակերտներուն առաջ ի՞նչ կը գտնուին :

ԵՏԵԻ . — Ի՞նչ կը գտնուի մեր դպրոցին ետեւ , արարին ետեւ , ո՞վ կեցած է եպիսկոպոսին ետեւ :

ՄՕՏ . — Ի՞նչ կը գտնուի սեղանին մօտ , վառարանին մօտ :

ՎՐԱՅ . — Ինչի՞ վրայ նստած են աշակերտները , դասատուն . ինչի՞ վրայ կը գտնուի գլխարկդ :

ՇՈՒՐՋ . — Ի՞նչ կայ իմ շուրջս , քու կամ անոր շուրջը , պարտէզին բոյորսիք , տակաւին շուրջը , դռնին շուրջը :

ՀՐԱՀԱՆԳ 32.

Որոշեցէք նախադրութիւններ :

Աղջիկներ կան պարտէզին մէջ : — Թռչուններ կը թռչտին ծառին վրայ : — Յովհաննէս դարձաւ պարտէզին բոլորաւորը : — Տեսայ թռչունը վանդակին մէջ : — Մենք տեսանք ձուկերը որոնք կը լողային ջուրին մէջ : — Վերմակին ներքեւ կը պտուկիմ : — Ծառին տակը կը նստիմ : — Գրասեղանին մօտ կեցայ : — Դպրոցին մէջ շատ սղաքներ կան :

ՀՐԱՀԱՆԳ 33.

Կէտերուն տեղ նախադրութիւն մը գիր :

Դրքեր կան գրասեղանին : — Ո՛ւր տեսար Պետրոսը : — Պարտէզին : — Սահակ չը խօսիր իր ընկերներուն : — Յովհաննէս կը վազէ դաշտին : — Մենք կրնանք լողալ ծովին

Կամ գետին : — Եկեղեցին շինուած է բլուրի
մը : — Պարտէզին պտույտ մը ըրինք : —
Կատուն կը խաղայ մուկին : — Յակոբ մերժեց
երթալ ինձ եկեղեցի :

ՀՐԱՀԱՆԳ 34.

Նախադասութիւններ Կազմեյէք ճախադրութիւն-
ներով :

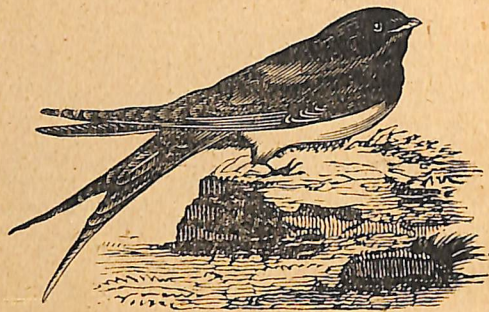
Ի՞նչ յարաբերութեան մէջ կը գտնուի աղջիկը
աթուին , շուներ մարդուն հետ :

Ի՞նչ յարաբերութեան մէջ կը գտնուին իրաջու հետ

Ի՞նչ յարաբերութեան մէջ են աղան եւ շուներ :

Ք Օ Ղ Ո Ւ Ա Ն Ք

Բայր գոյականին ի՞նչը կը ցուցնէ :
 Ածականը գոյականին ի՞նչը կը ցուցնէ .
 Մակբայը գործողութեան (բային) ի՞նչը կը ցուցնէ :
 Շաղկապը ի՞նչ կ'ընէ :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Յովհաննէս՝ գոյական է, վասն զի անձի անունն է :
 Արագ՝ մակբայ է, որ աւելնալով բային
 վրայ, կը ցուցնէ թէ ի՞նչպէս կը
 վազէ :
 Կը վազէ՝ բայ է, եւ կը ցուցնէ թէ՝ ի՞նչ գոր-
 ծողութեան մէջ է գոյականը :
 Դաշին՝ գոյական է, վասն զի տեղի անունն է :
 Մէջ՝ գործողութիւնն է, վասն զի զրուած
 է դաշտ գոյականին ետքը եւ ցոյց
 կուտայ Յովհաննէսին եւ զաշտին
 յարաբերութիւնը :

ԶԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ուսուցիչ. — Առանց մարդու մը խնդալը
 տեսնելու, անոր հաւ, հաւ, հաւ, ճայնը երբ առ-
 նէք, ի՞նչ կ'ըսէք :

— Մարդը ուրախ է եւ կը խնդայ :

Ո. — Երբ լսէք սա ճայնը. վա՛խ, թռչնիկս
 փախաւ, ի՞նչ կ'ըսէք :

— Թռչունը փախելուն համար կը ցառի :

Ո. — Ըսել է մեր լսած անխնայ բառերը
 կամ ճայններն ալ կը յայտնեն մէկու մը ուրա-
 խութիւնը, տրտմութիւնը, խնայէս նաեւ վախա-
 գր, բարկութիւնը, վախը, զգուանքը, մէկ բա-
 ռով՝ զգացումը :

Ո. — ԶԳԱՅՈՒՄ ՅԱՅՏՆՈՂ բառերը ՔԵ-
 ՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մէջ կ'ըսուին Զայնարկութիւն :

Ո. — Ի՞նչ կը նշանակէ ճայնարկութիւն :

— Զայնարկութիւն կը նշանակէ ձայն ձը-
 ցել. երբ մէկը յանկարծ կ'զգայուի՝ ահամայ
 ձայն մը կը ձգէ :

ՕՐԻՆԱԿ, — Վա՛յ, Է՛յ, ա՛հ :

Վա՛յ՝ ճայնարկութիւն է, տրտմութեան զգացում
 ցուցնող :

Է՛հ՝ ճայնարկութիւն է, զգուանաց զգացում ցու-
 ցնող :

Ա՛հ՝ ճայնարկութիւն է, ուրախութեան զգա-
 ցում ցուցնող :

ՉԱՅՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

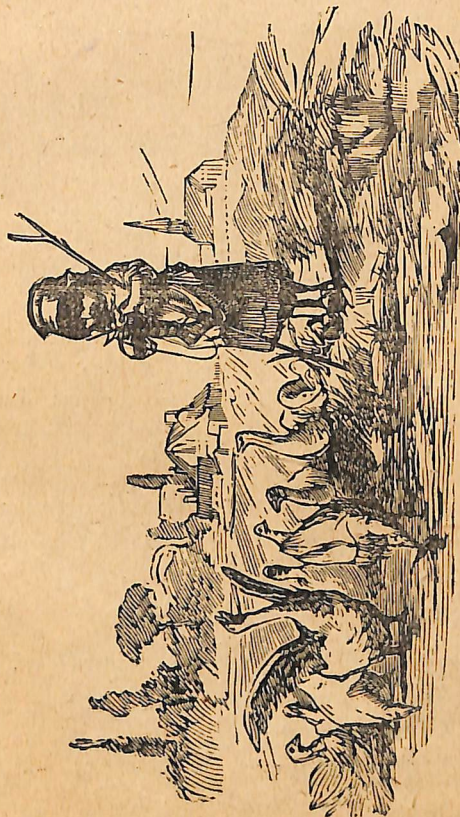
Ո՛հ, ա՛հ, Է՛,
 Ո՛հ, Է՛հ, օ՛,
 Վա՛յ, վա՛հ, վա՛խ.
 Ո՛, Ո՛հ, առա՛դ, ափսո՛ս
 Երանի՛ր քե, ո՛ւր Է քե
 Ա՛յ, օ՛յ,
 Կը յայտնեն ուրախու-
 րիւն։ Չգուանք։
 (Կը յայտնեն ափոքանք
 եւ տրտմութիւն։
 փափագ
 քարկոտրիւն։

Ըսէ՛ք, այս վիճակի մէջ եղող տղան ի՞նչ ձայն կը հանէ

ՀՐԱՀԱՆԳ 35.

Ձայնարկութիւնները որոշէ։
 Ա՛հ, իմ սիրելիս, Է՞րբ եկար։ — Վա՛հ, շուտ փա-
 խաւ։ — Սփսո՛ս, չըրկողայ տեսնել։ — Երանի՛ր թէ
 անգամ մը տեսնէի։ — Ա՛յ, անսովտան։ — Ո՛, մատու
 կտրեցի։ — Ո՛հ, Է՞րբ սկիտի տեսնեմ մայրս։ — Օ՛ սա,
 կեղծաւոր տղաքներն։

Ո. — Դիտե՛ք ո՞ր կենդանիներու և ի՞րերու
ձայներն ալ ձայնարկութիւն են . ըսէ՛ք , ի՞նչ
ձայն կը հանէ հաւը :

— Կըք , կըք :

Ո. — Կատուն ի՞նչ ձայն կը հանէ :

— Միա՛ւ :

Ո. — Զանգա՞կը :

— Զը՛նկ , զը՛նկ :

Ո. — Ըսէ՛ք , ի՞նչ կ'ըստին **ՔԵՐԱԿԱՆՈՒ-
ԹԵԱՆ** մէջ այս ձայները . կըք , կըք , միա՛ւ ,
զը՛նկ , զը՛նկ :

— Զայնարկութիւն :

ՀՐԱՀԱՆԴ 63.

Նախադասութիւններ կազմեցէ՛ք , ձայնարկու-
թիւնները ըլլան կենդանիներու և ի՞րերու ձայներ :

ՀՐԱՀԱՆԴ 37.

Պատկերներու վրայ նայելով նախադասութիւններ
կազմեցէ՛ք . գրեցէ՛ք թէ այն վիճակի մէջ եղողները ի՞նչ
ձայն կը հանեն : (Տես երես 55, 57) :

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

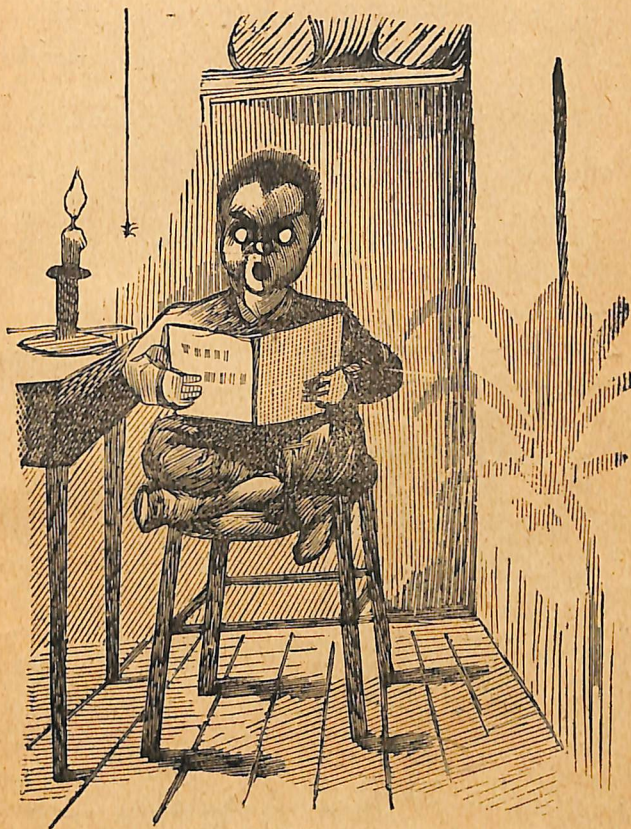
Նախադասութիւն մը վանկերու բաժնեցէ՛ք :

Ի՞նչ կանոնով բաժնեցիք վանկերը :

Ի՞նչ է Դերանունը :

Ի՞նչ է գոյականը :

Ի՞նչ է նախադրութիւնը :

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

Ա՛հ՝

ձայնարկութիւն է, ուրախութեան ըզ-
գացում ցուցնող :

Ե՞րբ՝

մակբայ է , որ աւելնալով քային վը-
րայ , կը հարցնէ ե՞րբ գալը :

եկար՝ բայ է եւ կը ցուցնէ գոյականին գործողութիւնը .
Սիրուն՝ սծական է , եւ կը ցուցնէ գոյականին ի՞նչպէս լլալը :
Ծիծեռնակ՝ գոյական է , վասն զի կենդանիի անուն է :

ՀՐԱՀԱՆԳ 38.

Հետեւեալ նոյնանիշ բառերը որոշեցէք թէ ի՞նչ մասն բանի են :

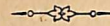
Նոյնանիշ բառեր :

Գեղջուկ—գիւղացի. կոյժ—սափոր. կայք—գոյք .
լուսամուտ—սրահուհան. տարածել—սփռել . պոռալ—
գոչել—աղաղակել . պարարտ—գէր . ստակ—զրամ .
կինձ—վարալ . հաւաքել—ժողովել—դիզել—կուտակել .
քանդել—աւրել խորտակել—կործանել . մերթ—երբեմն .
սոսկալի—սարսափելի—զարհուրելի . դուստր—
աղջիկ . ուստր—տղայ . անուշ—քաղցր . արեւ—արեգ—
արեգակ արիի . ալեւոր—ծեր . հանդիպիլ—պատահիլ .
դարձեալ—վերստին—կրկին . մշակել—հերկել . բոյս—
տունկ . ոսո ճիւղ . ճերմակ—սպիտակ . հաւատարիմ—
մտերիմ . չուել—զաղթել . պարգեւ—ընծայ—նուէր .
բերկրանք—ցնծութիւն—ուրախութիւն—խնդութիւն .
տխուր—տրտում . լուր—համբաւ . շինել—կառուցա-
նել . աշխատասէր—ջանասէր—ժրջան . զրոյց—խօսակ-
ցութիւն . ստացազիր—ընկալազիր :

Ուսուցիչը . — Յգտքներս , այս դասերով սովորեցար թէ նախագատու թիւները ութ տե-
սակ բառերէ կը կազմուին , որոնք Քերականու-
քեան մէջ կը կոչուին Ութ ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻ կամ ԽՕՍԲԻՆ ՄԱՍԻՆԸ :

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏ

Կ . ՊՕԼԻՍ , ՄԷՐՃՍՆ ՓՈՂՈՅ Բ

ԴԱՍԱԿԱՆ ԳՐԵԱՆՔ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԻՐՔԸ կամ ՀԱՐՊԻԿ ՔԵՐԱԿԱՆ
Կերազարդ , բոլորովին նոր ոճով , տպագրեալ ը-
թիւ անգամ : Հատը 5 փարայ :

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐ , Մանկապարտէզի-ծաղկոցի մ-
նուկներուն համար , կ'ուսուցանէ 12 օրինակելի բա-
ռերով կարգալ , գրել , եւ կը բովանդակէ երգեր , խա-
ղեր , առակներ եւ հանելուկներ : Գին 40 փարայ :

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ , Մանկանց երկրորդ գիրքը ,
կը պարունակէ մանկական երգեր , կարճ հատուածներ ,
առակներ , բարոյալից փոքրիկ պատմութիւններ եւ ա-
ռածներ : Է . տպագրութիւն : Գին 2 զրշ :

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ Հայ տղայոց . երրորդ գիրքը ըն-
թերցանութեան . Դ . տպագրութիւն 120 պատկերնե-
րով . կը բովանդակէ բարոյական գեղեցիկ պատմու-
թիւններ , ոտանաւորներ , երգեր , առակներ , կրօ-
նական ու գիտական ամենակարեւոր գիտելիքներ ,
եւ այլն : Գիրք մը՝ արժանի իւր անուան եւ պիտա-
նի ամեն հայ տղայոց : Գին 4 զրշ :

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆ պատկե-
րազարդ . մասն Ա . կուսուցանէ պատկերներու վրայ
հայ լեզուի քերականութեանը նախագիտելիքը : Իր
տեսակին մէջ աննման , արժանի է հայ ուսուցիչներու

և գնահատման : Գին լաթակազմի 50

ՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՌԱՐԱՆ
մասն Բ. Կուսուցանէ իր աննման ճշով քե-
նութեան ՈՒԹ ՄԱՍՈՒՆԻՔ բանին 100՝ մեծ եւ
երբ գեղեցիկ պատկերներու վրայ : Գին լաթակազմի
իր :

ՐԲԱՋԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՐԱՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՄԱԿԱՐԱՆԻ
պատկերազարդ . 2. տպագրութիւն . նախնական կար-
կերու համար ամբողջ գասագիրք մ'է : Գին 100 փրջ :

ԳԵՂԵՑԻԿ ԶԲՕՍԱՐԱՆ տաճկախօս տղայոց , կամ
Վարժութիւն հայ խօսակցութեան եւ ընթերցման . Ա.
տարի . պատկերազարդ : Փորձով հաստատուած է թէ
մէկ տարուան մէջ տաճկախօս տղայք կը կարդան ու
կը խօսին հայերէն : Գին 100 փրջ :

ԳԵՂԵՑԻԿ ԶԲՕՍԱՐԱՆ տաճկախօս տղայոց կամ
Վարժութիւն հայ խօսակցութեան եւ շարադրութեան .
Բ. տարի . պատկերազարդ : Գին 4 ղրշ :

ՄԱՐՄԵԱՄԱՐ ԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐ առողջապահական եւ բը-
ժըշկական . արանց , կանանց եւ փոքր տղայոց . առանց
գործիքի . բոլոր վարժարաններու յարմար : Զեւերը
բացատրուած են 45 պատկերներով : Գին 5 ղրշ :

ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՈՒԹԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
նական գիտելիք . Յ. Գ. Փալազաչեան . պարզ եւ գիւ-
րին : Գին 6 ղրշ :

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԴԱՐՆԹԱԿՔ , պատկերա-
զարդ . Յ. Գ. Փալազաչեան . Ա. Տարի : Գին 3 ղրշ :

7000

2015 2873

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0061321

